

Fecr Yayınları: 790

Sosyal Hayatın Kurtuluş Reçetesi
İNFAK

Ömer Faruk KÖSE

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
NY MATBAACILIK YAYINCILIK
KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.
Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Ocak 2024

ISBN: 978-625-6602-44-1

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SANAYİ ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

SOSYAL HAYATIN KURTULUŞ REÇETESİ

İNFAK

Ömer Faruk KÖSE

Ankara 2024

ÖMER FARUK KÖSE

1946 yılında Bayburt'un Karşıgeçit köyünde dünyaya geldi. İlkokul üçüncü sınıf öğrencisi iken babasını kaybetti. İlkokul tahsilini köyünde tamamladıktan sonra Ankara'ya gelen yazar Orta ve Lise tahsilini Ankara Atatürk Lisesinde tamamladı. Daha sonra Ankara Hukuk Fakültesini 1971 yılında bitirerek Avukatlık Stajı yaptı. 1972 yılında ailece İstanbul'a taşındı. 1973 yılında Askere gidip 1975 yılında askerlik sonrası yeniden Ankara'ya geri döndü. 1975 yılından itibaren fiili Avukatlık görevi yaptı. Bir ara ticarete bulaştı ise de başarısız olup mesleğine geri döndü. Bu arada Pınar ve Fecr Yayınlarının kuruculuğunda bulundu. Daha sonraki yıllarda Araştırma ve Kültür Vakfı'nın ve Öncü Okulları'nın kuruculuğunu yaptı. En son İnfak Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfının kurulmasında yer aldı, daha sonra da Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini üslendi. Vakıf Yönetim Kurulu Başkanlığı sırasında 34 farklı ülkeye yardım amaçlı seyahatler yaptı.

Fecre Doğru, Üslup, Sur dergilerinin kurulmasında görev alan yazarın bundan önce yayımlanmış on adet eseri bulunmaktadır.

İÇİNDEKİLER

KİTAP HAKKINDA -----	9
YOKSULLUK -----	13
1. Nasıl Bir Dünyada Yaşıyoruz-----	13
2. BM Raporuna Göre Küresel Açlık Rakamları-----	15
3. Yoksulluk Nedir?-----	20
3.1. Entelektüel Yoksulluk-----	22
3.2. Nasıl Bir Eğitim-----	23
3.3. Maddi Yoksulluk -----	26
4. İslam'ın Yoksulluğa Yaklaşımı-----	27
5. Yoksulluk Kültürü -----	29
İNFAK -----	31
1. İnfakın İnsan Hayatındaki Önemi -----	34
1.1. Yoksulluğun Çaresi Vermek Yahut İnfaktır -----	34
1.2. İnfakın Erdemi -----	34
1.3. İnfak Yapmak Rabbimizin “El Berr” İsminin Gereğidir ---	41
1.4. Müminlerde Olması Gerekli Temel Özellikleri-----	42
1.5. Sahip Olduğumuz Değerler İnfak Ettikçe Artar-----	43
1.6. Zenginlik İnfakla Gerçekleşir-----	45
1.7. İnfakın Farklı Boyutları -----	47
1.8. İnfak Alanla Eden Arasındaki İlişki-----	50
1.9. İnfak'ın Kavram Olarak İzahı-----	51
1.10. Kur'an'da İnfak-----	52
1.11. Kur'an-ı Kerim'de İnfakla İlgili Bazı Kavramlar-----	54
1) İhsan-----	54
2) Hayr -----	56
3) Salih Amel -----	57
4) Birr-----	58
5) Takva-----	59

6) Sadaka -----	60
7) Zekât -----	62
8) İsar -----	63
9) Vakıf-----	64
1.12. İnfak Toplumlarda Sosyal Sınıflar -----	64
1.13. İnfak Ahlakı -----	68
1.14. İnfakın İnsana ve Topluma Kazandırdığı Hasletler -----	69
1) İnfak Niyeti Temizler-----	69
2) İnfak Kalbi -Nefsi- Temizler -----	70
3) İnfak, Malı -Serveti- Temizler-----	71
4) İnfak Sosyal Hayatı Ayakta Tutar -----	72
5) İnfak Kişiyi Ve Topluma Seviye Kazandırır -----	72
6) İnfak Sorumluluk Bilincini Geliştirir -----	73
7) İnfak Mali Bir Cihaddır -----	74
8) İnfak Malı Paylaşmaktır -----	75
9) İnfak Gerçek Bir Yatırımdır -----	75
10) İnfak İnsanı Özgürleştirir-----	76
11) İnfak Açlık Korkusunun Yenilmesini Sağlar -----	77
12) İnfak İnsanın Gözünü Doyurur -----	78
13) İnfak İnsana Fakir Ahlakı Kazandırır -----	79
14) İnfak İnsanı Kanaatkâr Eder-----	80
15) İnfak İnsana Mülkün Gerçek Sahibini Öğretir -----	81
16) İnfak Ahlakı İnsana Fani Olduğunu Öğretir ve İsrâfî Önler -----	82
17) İnfak İnsana Helalinden Mal Kazanmayı Öğretir -----	82
1.15. İnfakta Ölçü-----	83
1.16. Gayrimüslimlere İnfak -----	83
1.17. İnfak Nafaka İlişkisi ve İnfakta Öncelik -----	84
1) İnfak Nafaka İlişkisi-----	84
2) Nafakada Uygulanacak Sıralama -----	85
1- Kendine İnfak -----	85
2- Aileye İnfak-----	86
3- Anne Babaya İnfak -----	87

4- Yakın ve Uzak Akrobaya İnfak-----	87
5- Yetimlere Ve Öksüzlere İnfak-----	88
6- Komşu ve Arkadaşlara İnfak-----	88
7- Fakirlere İnfak-----	88
8- Allah Yolunda Olanlara İnfak-----	89
9- Öğrencilere İnfak-----	90
10- Muhacirlere İnfak-----	90
11- Misafirlere Yolda Kalmışlara İnfak-----	91
12- Kalpleri İslam'a Isındırılmak İstenerlere İnfak-----	91
1.18. İnfak-Nifak İlişkisi-----	92

ALLAH RESULÜ VE SAHABEDEN BAZI ÖRNEKLER ----- 95

1. Peygamberin İnfak Anlayışından Örnekler -----	95
2. Ashabın İnfak Anlayışı -----	97

İNFAK VAKFINDAKİ UYGULAMALARDAN BAZI ÖRNEKLER ---- 101

1. İnfak'ta Bir Günün Hikâyesi-----	101
2. Sokakta Bir İhtiyar -----	103
3. İnfakı Terk Etmenin Acı Bir Sonucu -----	104
4. İnfakla İlgili Güzel Bir Örnek -----	105
5. İnfak Bilinci Müslümanları Birleştirir -----	107

KİTABIN YAZILMASINDA YARARLANILAN ESERLER ----- 109

KİTAP HAKKINDA

28 yıl önce yoksullukla mücadele etmek amacıyla kurulmuş İnfak Yardım ve Dayanışma Vakfı'nın önce Müttevelli Heyeti Başkanlığı, 18 yıldan beri de Yönetim Kurulu Başkanlığını yapmaktayım. Gerek bu süreçte gerekse yoksul bir çevrede dünyaya gelip ömür boyu zorluklarla boğuşan birisi olarak yaptığım işin dinî ve ahlaki boyutunu dile getirmek üzere fikrî bir çalışma yapmanın gerekli olduğu kanaatinden yola çıkarak bu kitabı kaleme aldım.

Kitabı yayına hazırlarken yaptığım işin birbirini tamamlayan iki farklı boyutunun olduğunu fark ettim. Bunun yanında sosyal bir kavram olan İnfak, sadece teorik yönüyle değil pratik uygulanmasıyla tarih boyunca önemli görevler ifa etmiştir. Bir araştırma mahiyetinde olan bu kitapta, infakın bütün yönlerini göz önünde bulundurmam gerekiyordu. Bunların yanı sıra fiili bir uygulayıcı olarak bazı ilginç olaylara da şahitlik ettim. Okuyucunun ilgisini çekeceği düşüncesi ile dördüncü bir bölüm ilave etmemin uygun olacağını düşündüm. Bu nedenle çalışmamı dört bölüm halinde kaleme aldım.

Bu bölümlerden ilkinde, yok etmeye çabaladığım yoksulluk, ikinci bölümde yoksulluğa çözüm olacağına inandığım kutsal kitabımızda 111 defa dile getirilen İnfak kavramı, üçüncü bölümde sosyal bir ibadet olan infak'ı, Hz. Muhammed (sav) ve önder ashabının nasıl anlayıp nasıl uyguladıklarına ilişkin bazı misaller, dördüncü bölümde ise kendi uygulamalarımın bazılarını içeren misalleri ekleyerek kitabı tamamlamaya çalıştım.

İnfak kurumunun insanlar için ne kadar gerekli bir müessesese olduğunun daha iyi anlaşılması ve bu sosyal kurumun dinimizce neden düzenlendiğinin kavranması açısından yoksulluğun anlatılması gerekiyordu. Bu sebeple, kitabın yazımına oradan başlamak gerektiği kanaatine vardım. Ayrıca yoksulluğu doğuran sebepler ile toplumsal bir hastalık olan yoksulluğun çareleri üzerinde de bir şeyler yazmaya çalıştım.

İnfak konusunu işlerken bazı bölümlerde tekrarlara düştüğümün farkındayım. Bu tekrarları, konunun daha iyi anlaşılması yönünden zorunlu bulduğumu belirtmek isterim.

Kitabın yazılması sürecinde bu konuda yazılmış eser bulunup bulunmadığı hususunda kısa bir araştırma yaptım. Bazı akademisyenlerin özellikle *Kur'an'da İnfak* konulu araştırmaları olduğunu gördüm. Bu alanda yayın giderleri vakfımız tarafından finanse edilen ve Ayhan Kaya tarafından kaleme alınan *Kur'an'a Göre İnfak* konulu doktora tezi, rahmetli Prof. Dr. Nihat Temel hocanın buna benzer isimle yayınladığı kitap ile Hüseyin K. Ece'nin kaleme aldığı ve özellikle kitabın sistematüğinde çokça yararlandığım *İnfak Bilinci* isimli eserin yayınlandığını tespit ettim. Bu konuda 2013 yılında yine İnfak Yardım ve Dayanışma Vakfı'nın düzenlediği infak konulu sempozyumun kitapçık olarak yayınlandığını da ifade etmeliyim. Bu belge niteliğindeki kitapların yanında İnfak'ın Kur'an'da çok sayıda ayetle emredildiğini belirtmek gerekir.

Kavram üzerinde çalışırken farklı bir yaklaşıma ihtiyaç olduğunu gördüm. Konu ile ilgili bazı çalışmaların ve araştırmaların olduğunu tespit etmeme rağmen halen İnfak konusunun çok bakir kaldığını ve çok sayıda uzman tarafından

infakla ilgili araştırma yapılmasının zaruretime kanaat getirdim. Zekât konusu ilmi hallere girecek kadar detaylı bir şekilde incelenmiş ama infak kavramı es geçilmiştir. Hâlbuki infak kavramı Kur'an'da zekâtтан daha fazla yer almış ve hem Peygamberimiz hem de sahabe tarafından yaygın bir şekilde uygulanmıştır.

Tarih içinde zekât kurumlaşıp devlet eliyle uygulamaya konurken infak adeta insanların bilincinden silinmeye çalışılmıştır. Hâlbuki Kur'an'da türevleri ile birlikte 111 defa ve imanla birlikte zikredilmiş bir sosyal müessesedir infak. Hatta diyebiliriz ki bu kavram İslam toplumunun çimentosu mesabesinde olan sosyal bir kurumdur.

Bu durumun farkına varan İbn-i Haldun, toplumsal çözülmenin sebepleri arasında infak bilincinin kaybını da bir neden olarak saymaktadır. Ona göre toplumsal çözülmenin sebepleri şunlardır:

1. Dayanışmanın yok olması
2. Üretimin zayıflaması
3. Tüketim çılgınlığı
4. Vergilerin artması
5. Adaletsizliğin yaygınlaşması
6. Umutların kırılması
7. Göçün hızlanması
8. İblisane gurur ve kibrin yaygınlaşması
9. Liyakatin dikkate alınmaması
10. Gösteriş, riyakârlık ve yalakalığın topluma hâkim olması.

Bu sıralamadan da anlaşılacağı gibi toplumsal yıkımların birinci sebebi dayanışmanın yani infak bilincinin yok olmasıdır.

İnfak bilincinin yeniden kazanılmasında bir katkı sağlama umuduyla yaptığım bu çalışmadaki eksiklerimden, varsa hatalarımdan dolayı Rabbimin affına sığırım.

Ömer Faruk KÖSE